

[LD 1353]**Sub. Code : 1353****FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION –
OCTOBER 2013****Paper III — SANSKRIT****Q.P. Code : 641353****Time : Three hours****Maximum : 100 marks****I. सविस्तारं उत्तरत :- (2 × 15 = 30)**

1. यन्नो द्विधा विशदयत।
2. विभक्त्यर्थाः के ? विस्तारयत।

II. टिप्पणीं लिखत :- (10 × 5 = 50)

1. वातप्रकृति पुरुष लक्षणम् लिखत।
2. स्वप्न लक्षणम् किम्?
3. सप्तकलाः के।
4. अपादान कारकम्।
5. संहिता, हलन्त्यम्, अनुनासिकः।
6. संशोधयत :-
  - (a) रविः पत्रं पक्षयति।
  - (b) पुत्रस्य सह पिता गच्छति।
  - (c) सप्तानि छात्राः धावन्ति।
  - (d) त्रीणि बलिकाः सन्ति।
  - (e) भीमः दुःशशासने क्रुध्यति।
7. अनुवादयत:-

प्राणम् जीवाः अनुप्राणन्ति मनुष्याः पशवश्चये।
प्राणो हि भूतानामायुस्तस्मात् सर्वायुषमुच्यते।।

8. संस्कृते अनुवादयत:-

As the light keeps away the darkness, in the same way behaviour of a man depends upon the type of food he consumes.

9. सन्धिच्छेचम् कुरुत:-

- (a) उन्नसः
- (b) रमेशः
- (c) तच्चातुर्यम्
- (d) तीर्थोदकम्
- (e) लताच्छिन्ना
- (f) तथैव
- (g) महोन्नतिः
- (h) धेन्वा
- (i) नराविमौ
- (j) परेऽहनि

10. "गुरू" तथा "मातृ" शब्द रूपम् लिखत।

III. लघु उत्तरं लिखत :

(10 × 2 = 20)

1. क्लमः कः?
2. ग्लानिः किम्?
3. धाव् धातोः लट् रूपम् लिखत।
4. झश् प्रत्याहार वर्णाः के?
5. ब्राह्मणी नकुल कथायाम् सारांशः लिखत।
6. मणिभद्रस्य स्वप्ने किम् अभवत्?
7. नव गोप्यानि कानि?
8. शौचम् कति विधम्?
9. माहेश्वर सूत्राणि लिखत।
10. क्षपणक कथायाः सारांशः लिखत।

[LE 1353]

Sub. Code : 1353

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION – APRIL 2014

Paper III — SANSKRIT

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

I. सविस्तरं उत्तरत (2 × 15 = 30)

1. यत्नोद्विधाव्याख्यास्त ।

2. (a) श्लोकस्यभावार्थं लिखत ।

पूर्वदेहानुभूतांस्तुभूतात्मास्वपतः प्रभुः ।

रजोयुक्तेनमनसागृह्णत्यर्थाञ् शुभाशुभान् ॥

(b) अन्वयार्थं लिखत ।

वक्तो मधुरतातन्द्राहृदयोद्वेष्टनभ्रमः ।

नचान्नमभिकांक्षेतगलानितस्यविनिर्दिशेत् ॥

(c) श्लोकस्यपदविभागं दीयताम् ।

यथापयसिसर्पिस्तुगुडश्चेक्षौरसोयथा ।

शरीरेषुतथाशुक्रंनुणांविद्याद्भिषक्वरः ॥

II. टिप्पणीरचयताम् । (10 × 5 = 50)

1. स्नानभेदाः के?

2. वद् धातोः लडलकारेतथाभू(भव्) लट् लकारे ।

3. शौचंकतिविधम्?

4. विग्रहवाक्यानि लिखत ।
- (a) नीलोत्पलम्
(b) पितरौ
(c) पञ्चवटी
(d) उपनेत्रम्
(e) हिमालयशीतलः
5. जलविज्ञानीयम् ।
6. सन्धिविश्लेषणमकुरुत ।
- (a) वक्ष्यत्युदरेषु
(b) स्नेहाभ्यक्ते
(c) तमोऽभिभूते
(d) पुनारमते
(e) त्वङ्करोषि
7. अनुवादः कुरुत ।
- (a) इदम् पुस्तकंपश्य ।
(b) महाराजस्य आज्ञा अस्ति ।
(c) छिद्रेषु अनर्था बहुली भवन्ति ।
(d) अहम् गृहम् आगत्य पठिष्यामि ।
(e) विघ्नेशाय मोदकं रोचते ।
8. संस्कृते अनुवादयत ।

I bow to the king of snakes who destroyed the defects of mind, speech and body by writing yoga sutra, mahabhashya and by revision of caraka.

9. वाच्यपरिवर्तनम् लिखत ।
- (a) राधा उपवनम् पश्यति ।
- (b) कृष्णेनकंसः मार्यते ।
- (c) शशांकः ग्रन्थालयम् गच्छति ।
- (d) यूयंपुस्तकानिपठथ ।
- (e) सीतारामंअनुगच्छति ।
10. "पति" तथा "वन" शब्दरूपंलिखत ।

III. लघु उत्तरं लिखत ।

(10 × 2 = 20)

1. मूर्खपण्डितकथायाम् सारांशः दीयताम् ।
2. अपादानकारकम् ।
3. चत्वारिदानानिकानि?
4. ब्राह्मणपुत्रः कथंचक्रधरः अभवत्?
5. झल् प्रत्याहारवर्णाः के?
6. नापितः मणिभद्रस्यगृहेकिंपश्यत्?
7. अनुनासिकः, सवर्णम्?
8. पञ्चतंत्रस्यरचयिता कः?
9. संशोधयत ।
- (a) सर्पः बिलः निष्क्रान्तः
- (b) माणवकः पन्तानः पृच्छति?
10. नापितः किमर्थं शूलेआरोपितः?

[LF 1353]

Sub. Code : 1353

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION –
OCTOBER 2014

Paper III — SANSKRIT

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

संस्कृतम्

Answer ALL questions.

I. Essay Questions :

(2 × 15 = 30)

1. अधोयुक्तश्लोकानां पदपदार्थान्वयभावार्थसन्धिसमासविवरणानि स्पष्टीकुरुत –

(a) निद्राहेतुस्तमःसत्यं बोधने हेतुरुच्यते । स्वभाव एव वा हेतुर्गरीयान् परिकीर्त्यते ॥

(b) तस्मान्नजागृयाद्रात्रौ दिवास्वप्नं च वर्जयेत् । ज्ञात्वा दोषकरावेतौ बुधः स्वप्नं मितं चरेत् ॥

(c) निद्रानाशोऽनिलात् पित्तान्मनस्तापात् क्षयादपि ।

संभवत्यभिघाताच्च प्रत्यनीकैः प्रशांयति ॥

2. टिप्पणीं रचयत –

(a) स्नानगुणाः

(b) व्यायामः

(c) शौचम्

II. Short notes :

(10 × 5 = 50)

1. (a) हलन्त्यम्

(b) संयोगः

2. (a) कर्म

(b) अधिकरणम्

3. शब्दरूपाणि लिखत –

(a) मति

(b) अस्मद्

4. धातुरूपाणि लिखत –

(a) लिख् धातोः (लङ्)

(b) वद् धातोः (लट्)

5. टिप्पणीं रचयत –

कलाः खल्वपि सप्त भवन्ति धात्वाशयान्तरमर्यादाः ।

6. Write the Implied meaning of the shloka

वरं वनं व्याघ्रगजादि सेवितं जनेनहीनं बहुकण्टकावृतम् ।

तृणानि शय्या क्षणवल्कलैश्च न बन्धु मध्ये धनहीन जीवितम् ।

7. ब्राह्मणीनकुलकथा संगृह्य लिखत ॥

8. प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत –

(a) सः पाठं पठति ।

(b) मया जलम् पीयते ।

(c) सचिवः कार्यं कुर्वन्ति ।

(d) सा लिखनीं क्रीणाति ।

(e) मित्रं पत्रं प्रेषयति ।

9. Translate into Sanskrit –

The purpose of Ayurveda is to maintain the health of a healthy person and to cure if any afflicts him. The three pillars of health are body, mind and soul. If any body follows the teachings of daily regimen and seasonal regimen, he can live for long years.

10. Translate into English–

एकस्मिन् जलाशये सहस्रबुद्धिः शतबुद्धिः नाम द्वौ मत्स्यौ निवसतः स्म । एकबुद्धिर्नाम मण्डूकः मत्स्याभ्यां सह मित्रभावेन अवसत् । प्रतिदिनम् सायाह्ने गोष्ठीं कृत्वा पुनः जले पुनः गच्छन्ति । एकदा धीवराः तत् जलाशयं प्राप्य सर्वान् मत्स्यान् गृहीत्वा गताः ।

III. Short answers :

(10 × 2 = 20)

1. समस्तपदं लिखत –

(a) चोरात् भयम्

(b) पीतम् अंबरं यस्य सः

2. समस्तपदं लिखत –

(a) अक्षेषु शौण्डः

(b) यूपाय दारु

3. विग्रहवाक्यं लिखत –

(a) सरक्तम्

(b) पक्काशयः

4. रेखाङ्कित पदेन सह प्रत्ययान् योजयित्वा लिखत –
- (a) कृ तुमुन् (b) सं-पूज्-त्यप्
5. (a) अज्-टाप् (b) खाद्-क्तवतु (पुं)
6. सन्धिं कुरुत –
- (a) स+एव (b) नर इन्द्रः
7. सन्धिं विघट्टयत –
- (a) हरेऽव (b) अष्टावाहारः
8. सन्धिं कुरुत –
- (a) कृष्ण+एकत्वम् (b) सः+अपि
9. संशोधयत –
- (a) सुरेशः ग्रामं गच्छसि। (b) यूयं भोजनं अखादन् ।
10. संशोधयत –
- (a) लता वस्त्रं क्रीतव्या । (b) गणेशं नमः ।
-

[LG 1353]

Sub. Code : 1353

APRIL 2015

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION

Paper III — SANSKRIT

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

संस्कृतम्

Answer ALL questions.

I. Essay Questions :

(2 × 15 = 30)

1. अधोयुक्तश्लोकानां पदपदार्थान्वयभावार्थसन्धिसमासविवरणानि स्पष्टीकुरुत -

(a) पूर्वदेहानुभूतांस्तु भूतात्मा स्वपतः प्रभुः।

रजोयुक्तेन मनसा गृण्हात्यर्थान् शुभान्॥

(b) दिवा रात्रौ च ये नित्यं स्वप्नजागरणोचिताः।

न तेषां स्वपतां दोषो जाग्रतां वापि जायते॥

(c) तं पच्यमानं पित्तेन वायुश्चाप्यनुधावति।

ततोऽस्यान्त्राणि जायन्ते गुदं बस्तिश्च देहिनः॥

2. टिप्पणीं रचयत -

(a) शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम्

(b) चत्वारि दानानि

(c) स्नान भेदाः

II. Short notes :

(10 × 5 = 50)

1. (a) सवर्णम्

(b) संहिता

2. (a) कर्म

(b) अधिकरणम्

3. शब्दरूपाणि लिखत -

(a) सखि

(b) युष्मद्

4. धातुरूपाणि लिखत -

(a) अस् धातोः (लङ्)

(b) पठ् विधिलिङ्

5. टिप्पणीं रचयत

कलाः खल्वपि सप्त भवन्ति धात्वाशयान्तरमर्यादाः।

6. लोभाविष्टचक्रधरकथायाः सारः लिखत।

7. क्षपणककथायां मणिभद्रस्य स्वप्नं वर्णयत।

8. प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत -

(a) मात्रा कथाः कथ्यन्ते।

(b) मया जलम् पीयते।

(c) बालिकाः उद्यानं गच्छन्ति।

(d) शिशुः दुग्धम् पिबति।

(e) लेखकेन गद्यानि लिख्यते।

9. Translate into Sanskrit -

Trees are called as padapa in Sanskrit. It is because they take or drink water through their legs. Every part of a tree is useful to the people. Humans learn how to be helpful to others from tree. Hence certain trees are worshipped as Gods.

10. Translate into English -

अयं निजः परावेति गणना लघुचेतसाम्। उदारचरितानां तु वसुधैवे कुटुंबकम्॥

III. Short answers :

(10 × 2 = 20)

1. समस्तपदं लिखत -

(a) भीमश्च अर्जुनश्च

(b) पीतं अंबरं यस्य सः

2. समस्तपदं लिखत -

(a) ग्रामम् गतः

(b) हरौ

3. विग्रहवाक्यं लिखत-

(a) अजीर्णः

(b) शुक्रशोणितम्

4. रेखाङ्कित पदेन सह प्रत्ययान् योजयित्वा लिखत -
(a) कृ तुमुन् (b) सं-त्यज्-ल्यप्
5. रेखाङ्कित पदेन सह प्रत्ययान् योजयित्वा लिखत -
(a) पठ् शानच्- (b) पा-पिब्-क्त्वा
6. सन्धिं कुरुत -
(a) गङ्गा + ओघः (b) हरिम् + वन्दे
7. सन्धिं विघट्टयत -
(a) पावकः (b) कृष्ण + ऋद्धिः
8. सन्धिं कुरुत -
(a) कृष्ण + एकत्वम् (b) विद्वान् + लिखति
9. संशोधयत -
(a) युवां उद्याने क्रीडन्ति। (b) वानराः वृक्षे तिष्ठामि।
10. संशोधयत -
(a) कुमारः फलं खादितव्यः। (b) पितृणां स्वधा।
-

[LH 1353]

Sub. Code : 1353

OCTOBER 2015

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION

Paper III — SANSKRIT

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

I. सविस्तरं विशदयत। (2 × 15 = 30)

1. अधो दत्त श्लोकस्य पदविभागः अन्वयम्, सन्धि, व्याकरणकार्याणि च लिखत।

यथा हि सारः काष्ठेषु छिद्यमानेषु दृश्यते॥

तथा हि धातुर्मासेषु छिद्यमानेषु दृश्यते॥

स्नायुभिश्च प्रतिच्छन्नान् संतातांश्च जरायुणा।

श्लेष्मणा वेष्टितांश्चापि कलाभागांस्तु तान् विदुः॥

2. (a) आभ्यन्तरप्रयत्नः कतिविधः – स्पष्टीकुरुत।

(b) अधो दत्त प्रत्ययान् उपयुज्य वाक्यानि रचयत।

(i) क्त

(ii) ल्यप्

(iii) क्त्वा

(iv) तुमुन्

(v) क्तवतु

(c) प्राणायामस्य वैशिष्ट्यं विशदयत।

II. टिप्पणीं लिखत। (10 × 5 = 50)

1. माहेश्वरसूत्राणि लिखत।

2. वैद्यक संहिता प्रणेतारः विशदयत।

3. “भू” धातोः लृट् तथा “पठ्” धातोः लोट् रूपाणि लिखत।
4. विग्रहवाक्यानि लिखत्वा समासं लिखत।
- (a) कार्यकुशलः (b) त्रिलोकी
(c) पीतम्बरः (d) अधर्मः
(e) प्रतिदिनं
5. अचानां अष्टादश भेदाः लिखत।
6. सन्धि विश्लेषणं कुरुत।
- (a) तज्जीर्यति (b) विद्याद्भिषग्वरः
(c) चोपचीयमानम् (d) पयोधरावभि
(e) श्लेष्मणश्च
7. शब्दरूपं लिखतः
“अदस्” (पु) तथा “वाक्”
8. अनुवदत।
- (a) व्याकरणेन मम आसक्ति अस्ति।
(b) सर्वे चित्रं द्रष्टुं इच्छति।
(c) अहं ग्रन्थं परिशील्य उत्तरं वदामि।
(d) सः पाठं लिखितवान्।
(e) मातुलः श्वः आगमिष्यति।
9. वाच्यपरिवर्तनं कुरुत।
- (a) रामः ईश्वरं निन्दति।
(b) शिक्षकेण पाठः पाठ्यते।
(c) उमा भोजनं खादति।
(d) मात्रा पुत्रः पाल्यते।।
(e) जनकः पुत्रं ताडितवान्।

10. संस्कृते अनुवदत।

Worship Agni by offering cow's ghee. By using cow's ghee offer blessing as "You may be good". Offer cow's ghee as gift. Consume cow's ghee. Your strength can be developed by this.

III. उत्तरयत।

(10 × 2 = 20)

1. सद्य प्राणकराणि षट्। के?

2. क्षपणक कथायाः सारांशं लिखत।

3. सर्वेषां धर्मसाधनम्। के?

4. "यय्" प्रयाहार वर्णाः के?

5. नवगोप्यानि यद्वृतः। के?

6. शोधयत।

(a) उद्याने बहिः वृक्षाः भवन्ति।

(b) त्वम् सर्वदा पठति।

7. अधो दत्त अव्ययान् उपयुज्य वाक्यं रचयत।

(a) अपि

(b) यथा-तथा।

(c) ह्यः।

(d) अतः।

8. सिंहकारक कथानुसारं बुद्धिरुत्तमा वा विद्या उत्तमा वा? किं कारणेन?

9. संहिता, सवर्णम्

10. स वैद्यो वैद्यनिन्दितः। कः?

[LI 1353]

Sub. Code : 1353

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION – APRIL 2016

Paper III — SANSKRIT

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

I. सविस्तरं उत्तरयत। (2 × 15 = 30)

1. लोपः, करणम्, पदम्, संयोगः, अनुनासिकः एतेषां संज्ञानां सोदाहरणं लक्षणं लिखत।

2. अन्वयार्थं लिखतः—

(a) अतिलोभो न कर्तव्यः लोभं नैव परित्यजेत्।
अतिलोभोभिभूतस्य चक्रं भ्रमति मरत्तके।।

(b) यथा पयसिसर्पिस्तु गुडधेक्षौरसो यथा।
शरीरेषु तथा शुक्रं गुणां विद्याद्भिषग्वरः।।

(c) श्लोकस्य व्याकरण कार्याणि लिखत
चयप्रकोप प्रशमाः पित्तादीनाम् यथाक्रमम्।
भवत्यैकैकशः षट्सु कालेष्वभ्रागमादिषु।
गतिः कालकृता चैषा चयाद्या पुनरुच्यते।

II. टिप्पणी रचयताम्। (10 × 5 = 50)

1. कारकं कति विधम्? के? विशदयत।

2. अस् धातोः लोट्, ज्ञा धातोः लट् रूपाणि लिखत।

3. मृगया विनोदस्य गुणाः के?।

4. विग्रहवाक्यानि लिखत्वा समासं लिखत।

(a) राजपुरुषः

(b) चोरभयम्

(c) अपुत्रः

(d) कुम्भकारः

(e) पञ्चगवधनः

5. जलविज्ञानीयम् – विशदयत।

6. सन्धि विश्लेषणं कुरुत।

(a) विदाम्यहम्	(b) यश्च
(c) व्याधिर्नोपसर्पति	(d) नान्तरात्मा
(e) रामष्षष्ठः	

7. अनुवादः कुरुतः—

(a) महाजनो येन गतः स पन्थाः।	(b) साम्प्रतं को राजा धरणीतले।
(c) किमर्थं नगरं गच्छति।	(d) गङ्गा हिमालयात् प्रवहति।
(e) अन्यत् किमपि न चिन्तयतु।	

8. सिंहकारककथायां बुद्धिमान् स्वस्य जीवनं कथं परिरक्षितः।

9. संस्कृते अनुवादतः—

Half portion of the stomach has to be filled by the food. One fourth part by water. One has to leave the rest one fourth portion for the movement of air.

10. “मरुत्” तथा “पितृ” शब्दस्य रूपाणि लिखत।

III. लघुवृत्तं लिखतः—

(10 × 2 = 20)

1. अश्विनीकुमारौ कौ? विशदयत।

2. क्तवान्त, तुमुन्नन्त प्रत्ययान् उपयुज्य वाक्यनिर्माणं कुरुत।

3. आधारः कतिविधः

4. मूर्खं पण्डित कथायाः सारांशः लिखत।

5. “एतेषु शकृन्मूत्रं न अधितिष्ठेत्”। केषु?

6. “खय्” प्रत्याहार वर्णाः के?

7. मणिभद्रस्य स्वप्ने पद्मनिधिं किमवोचत् तथा मणिभद्रः तत् श्रुत्वा किमकरोत्।

8. अव्यय लक्षणं लिखत।

9. शोधयतः—

(a) शिवात् नमः।	(b) माता पुत्रः आह्वयति।

10. हलन्त्यम् – व्याख्यात।

[LJ 1353]

Sub. Code : 1353

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION – OCTOBER 2016

Paper III — SANSKRIT

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

I. सविस्तरं लिखत। (2 × 15 = 30)

1. माहेश्वराणि सूत्राणि लिखित्वा वर्णानामुत्पत्तिस्थानानि विशदयत।
2. (a) स्नानगुणाः के?
(b) व्यायामलक्षणम्
(c) प्राणायामः प्रतिलिखत।

II. टिप्पणीं रचयत। (10 × 5 = 50)

1. सन्धिच्छेदं कुरुत।
(a) नद्याकृतिः (b) महोदयः
(c) रामश्चिनोति (d) दिगम्बरः
(e) तथैव
2. “गुरु” तथा “विद्वस्” शब्दरूपं लिखत।
3. श्लोकान्वयंकुरुत।
यथांबिसमृणालानिविबर्धन्तेसमन्ततः।
भूमौपङ्कोदकस्थानितथामांससिरादयः॥
4. समासं कुरुत।
(a) शक्तिं अनतिक्रम्य (b) तस्य पुरुषः
(c) त्रयाणां भुवनानां समाहारः (d) देवः च व्यासः च
(e) सुखेन ऋतः
5. श्लोकस्य भावानुवादः कुरुत।
अग्निः सोमोवायुः सत्त्वंरजस्तमः पञ्चेन्द्रियाणि भूतात्मेतिप्राणाः।
6. “स्मर्” धातोः लोट् लकारः “भ्रम्” धातोः लृट् लकारः।

7. पदविभागः कुरुत
षष्ठीपित्तधरा, या चतुर्विधमन्नपानमामाशयात् प्रच्युतंपक्काशयोपस्थितं धारयति।।
8. अनुवादयत।
उद्यमेन हि सिद्ध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः।
न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः।।
9. संस्कृते अनुवादयत।
Self respect, pride, proficiency indisciplines, brilliance, valour-all these simultaneously decline with wealth.
10. वाक्यानि संशोधयत।
(a) देवं नमः
(b) बालकात् प्रतिगच्छति।
(c) विद्यालयः परितः भ्रम।
(d) देवकी कृष्णेन माता।
(e) सः ह्यः दिल्लीं आगच्छति।

III. लघूत्तरं दीयताम्।

(10 × 2 = 20)

1. नकुलः किं कृत्वा मृतः।
2. श्लोकस्य पदार्थं लिखत।
तृतीया मेदोधरा मेदो हि सर्वं भूतानाम्।
उदरस्थमन्वस्थिषु च महत्सु च मज्जा भवति।
3. मणिभद्रस्य स्वप्ने कीदृशं दृश्यम् आगच्छत्?
4. संहिता, पदम्।
5. सिंहकारकमूर्खं ब्राह्मणकथायाः सारांशः लिखत।
6. सन्धिविश्लेषनं दीयताम्।
(a) अथातोर्भव्याकरणम्।
(b) यथोवाचभगवान्।
7. ब्राह्मणकुमारः भैरवानन्दं प्रति किं उक्तम्?
8. झश् प्रत्याहारवर्णाः के?
9. पञ्चतन्त्रे उक्तं तन्त्राणं नामानि लिखत।
10. तिस्र एव युगेयुगे।

[LK 1353]

Sub. Code : 1353

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION –
MAY – 2017

Paper III — SANSKRIT

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

I. सविस्तरतः : (2 × 15 = 30)

1. (a) शौचं कति विधम्?
(b) व्यायाम लक्षणम्।
(c) तिस्र एव युगे-युगे।
2. पदविभागः अन्वयः, अन्वयः अन्वयार्थः भावार्थः च दीयताम्।
(a) निद्रातियोगे वमनं हितं संशोधनानि च्।
लंघनं रक्तमोक्षश्च मनोव्याकुलनानि च्॥
(b) कफमेदो विषातानां रात्रौ जागरणं हितम्।
दिवास्वप्नश्च तृट्शूलहिक्काजीर्णतिसारिणाम् ॥
(c) असृजः श्लेष्मणश्चपि च प्रसादः परो मतः।
तं पच्यमानं पित्तेन वायुश्चाप्नु धावति॥

II. टिप्पणीं लिखत। (10 × 5 = 50)

1. बाह्य प्रयत्नाः के?
2. मति शब्दरूपं लिखत।
3. सन्धिं कुरुत।
(a) रक्तमोक्षः + च; (b) हेतुः + उच्यते;
(c) उपवने + अस्मिन्; (d) प्र + एजते;
(e) महा + औषधम्

4. विग्रह वाक्यानि लिखत
- (a) यथाशक्ति; (b) पितरौ;
(c) ग्रामगत; (d) अब्राह्मणः;
(e) अक्षशौण्डः
5. संस्कृते अनुवादयत।
- (a) River ganges flows from Himalayas.
(b) All of them are ready to work hard.
(c) Practice makes a man perfect.
(d) Treatment never goes in vain.
(e) I will meet my friend tomorrow.
6. अनुवादयत :-
- (a) कविः तूलिकया लिखति।
(b) कृषकः वृषभौ नयति।
(c) पर्वते धूमः दृश्यते।
(d) आवयोः गृहं नगरात् बहिः वर्तते।
(e) पर्वतयोः मध्ये अगाधं गर्तं विद्यते।
7. संशोधनं कुरुतः
- (a) देवस्य नमः।
(b) हिमालयात् पर्वतानां राजा भवति।
(c) माता आवां आह्वयावः।
(d) ताः बालिकाः भवथ।
(e) श्वः त्वया नाटकं दृष्टम्।
8. संस्कृते वाक्यानि लिखत।
- (a) नक्तम्
(b) कश्चित्
(c) नत्वा
(d) आनीय
(e) करणीयम्
9. साधकतमम् करणम्
10. परः सन्निकर्षः संहिता

III. लघु उत्तरं दीयताम्।

(10 × 2 = 20)

1. (a) नदी शब्दस्य तृतीया विभक्तिः
(b) तद् पुल्लिङ्गस्य सप्तमी विभक्तिः
2. पच् – लृट् लकरे
3. मणिभद्रस्य स्वप्ने कीदृशम् दृश्यम् अभवत्?
4. कर्तृ करणयोः तृतीया
5. कृष्ण सर्पः कुतः निर्गतः?
6. समस्त पदम् दीयताम्
(a) खम् गच्छति इति;
(b) कुत्सितः पुरुषः
7. भैरवानन्दः ब्राह्मणेभ्यः किं उपायं दत्तम्?
8. रिक्त स्थानानि उचित विभक्तिरूपेण पूरयत
मम गृहे एकैव _____ अस्ति। (धेनु)
गजः मृगेषु महाकायः _____ । (भू)
9. मूर्खपण्डित कथायां द्वितीयः ब्रह्मणाय किं भोज्यं दत्तम्?
10. हलन्त्यम्

[LL 1353]

Sub. Code : 1353

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION –
OCTOBER – 2017

Paper III — SANSKRIT

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

I. सविस्तरतः : (2 × 15 = 30)

1. (a) भूमिः शुद्धयति पञ्चभिः।
(b) स्नाने दशैते गुणाः - विशदयत।
(c) तस्य नित्योत्सवम् गृहम् - कथम्?
2. पदविभागः, अन्वयं, भावार्थम्, पदकृत्यं, सन्धिकार्यं च कुरुत।
(a) तृतीया मेदोधरा; मेदो हि सर्वभूतानामुदरस्थमण्वस्थिषु च महत्सु च मज्जा भवति।
(b) स्थूलास्थिषु विशेषेण मज्जा त्वभ्यन्तरा श्रितः अथेतरेषु सर्वेषु सरक्तं मेद उच्यते शुद्धमांसस्य यः स्नेहः सा वसा परिकीर्तित।
(c) अग्निः सोमो वायुः सत्तं रजस्तमः पञ्चेन्द्रियाणि भूतात्मेति प्राणाः।

II. टिप्पणीं लिखत। (10 × 5 = 50)

1. करण कारकम्।
2. सिंह कारक कथां लिखत।
3. विग्रह वाक्यानि दीयताम्।
(a) वनेचरः; (b) उपकृष्णम्;
(c) राजपुरुषः; (d) नीलोत्पलम्;
(e) त्रिलोकी

4. सन्धिः कुरुतः।
- (a) तथा + अन्त्राणि; (b) तद् + जीर्यति;
(c) च + उपचीयमानम्; (d) पयोधरौ + अभिधीयते;
(e) श्लेष्मणः + च
5. विभक्ति वचनान्त सहितं 'गुरु' शब्दः दीयते।
6. अनुवादयत।
शीलं शौचं क्षान्तिर्दाक्षिण्यं मधुरता कुले जन्म।
न विराजन्ति हि सर्वे वित्तविहीनस्य पुरुषस्य॥
7. संस्कृते अनुवादयत :-
- (a) Father is angry with his son
(b) I met a friend accidentally.
(c) A few fruits were rotten.
(d) Earn money and knowledge every second.
(e) Hunter kills the tiger for skin.
8. संस्कृते वाक्यानि रचयत ।
- (a) संपूज्य (b) द्रष्टुम्
(c) पठितः (d) सेवमाना
(e) भ्रमितवती
9. संशोधयत
- (a) तरुः अधः कूपम् अस्ति।
(b) वनराजस्य सिंहः अभवत्।
(c) कवीमौ गृहे स्थः।
(d) मूढाः पापाः करोषि।
(e) भटः चोरं तर्जयामि।
10. आधारस्त्रिधा के?

III. लघु उत्तरम् दीयताम्।

(10 × 2 = 20)

1. नि + वस् - लट लकारे।
2. माहेश्वर सूत्राणि।

3. सन्धिच्छेदं कुरुत
(a) कान्तः;
(b) तच्छिवः
4. समस्तपदं दीयताम्
(a) यूपाय दारुः;
(b) पूर्वं कायस्य
5. हल् प्रत्याहार वर्णाः के?
6. अचां भेदाः के?
7. सन्धि कार्यं कुरुत।

अथातो गर्भव्याकरणं शारीरं व्याख्यास्यामः।

यथोवाच भगवान् धन्वन्तरिः॥

8. नापितः किमर्थं शूले आरोपितः?
  9. (a) संहिता;
(b) पदम्
  10. आभ्यन्तर प्रयत्नम्।
-

[LM 1353]

Sub. Code : 1353

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION –
MAY – 2018

Paper III — SANSKRIT

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

I. सविस्तरतः : (2 × 15 = 30)

1. पदविभागः, अन्वयं, भावार्थम्, पदकृत्यं च दीयताम्।
  - (a) चतुर्थी श्लेष्मधरा सर्वसन्धिषु प्राणभूताम् भवति।
स्नेहाभ्यक्ते यथा ह्यक्षे चक्रं साधु प्रवर्तते॥
  - (b) सन्धयः साधु वर्तन्ते संश्लिष्टाः श्लेष्मणा तथा।
  - (c) पञ्चमी पुरीषधरा नाम या अन्तःकोष्ठे मलमपि विभजते पक्काशयस्य।
2. (a) षट् जीव लोकस्य सुखानि राजन्।
(b) शुद्धे कर्तृणि देहिनाम्।
(c) शरीरामाद्यं खलु धर्म साधनम्।

II. टिप्पणीं रचयत। (10 × 5 = 50)

1. लोभाविष्ट चक्रधर कथायाः सारः लिखत।
2. 'मातृ' शब्दरूपम् लिखत।
3. अपादान कारकं नाम किम्?
4. अनुवादयत

न हि जीवित दानाद्धि दानमन्यद्विशिष्यते।

तस्मादुपाचरेत् स्वेन स्वेन निस्वतपास्विनः॥

5. वाच्य परिवर्तनं क्रियताम्।
- (a) महिला: वाटिकायाः पुष्पाणि आनयेत्।
 (b) वयं सज्जनाः भविष्यामः।
 (c) सः भ्रातरं द्रष्टुं गच्छति।
 (d) तौ छात्रौ आनन्देन विवादयतः।
 (e) रामेण बाणेन हतो वाली।
6. भावार्थः लिखत
- सप्त प्रकृतयो भवन्ति; दोषैः पृथक् द्विशः समस्तेश्च
7. सन्धिच्छेदं क्रियताम्।
- (a) दैत्यारिः
 (b) ग्रामादायाति
 (c) प्रैष्यः
 (d) तपस्करोति
 (e) वाग्धरिः
8. संशोधयत
- (a) विप्रस्य गां ददाति।
 (b) पिता पुत्रस्य साकं नगरं गच्छति।
 (c) छात्रद्वयं त्रीडतः।
 (d) शिशुः क्षीरं पिबन्तु।
 (e) भवान् शीघ्रं भ्रम।
9. संस्कृते अनुवादयत
- (a) You must help the poor and enjoy the wealth.
 (b) Flowers fell from the sky.
 (c) Day and night it rained.
 (d) Enough of this story.
 (e) Learn music or kavya.
10. अधो युक्तपदं उपयुज्य वाक्यानि लिखत।
- (a) प्राप्तः
 (b) भुक्त्वा
 (c) पिबन्
 (d) कृतवान्
 (e) कम्पमाना

III. लघूत्तरं लिखतः।

(10 × 2 = 20)

1. क्षपणक कथायाः सारांशः लिखत।
  2. (a) सवर्णम्
(b) उदात्तः
  3. विग्रह वाक्यानि लिखत
(a) सुमद्रम्
(b) सुखार्तः
  4. कथ् – लङ् लकारे
  5. कर्म कारकम्
  6. सन्धिं कुरुत
(a) पितृ + आज्ञा
(b) तत् + श्रुत्वा
  7. नकुलः किं कृत्वा मृतः?
  8. अनुनासिकः
  9. समस्तपदं कुरुत
(a) हिमस्य अत्ययः
(b) द्वौ च दश च
  10. झल् प्रत्याहार वर्णाः के?
-

[LN 1353]

Sub. Code : 1353

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION –
OCTOBER – 2018

Paper III — SANSKRIT

संस्कृतम्

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

I. सविस्तरत : (2 × 15 = 30)

1. अधो दत्तश्लोकानां पद विभाग, अन्वयार्थ, भावार्थ, व्याकरणकार्याणिस्पष्टीकुरुत।

- (a) करणानांतुवैकल्ये तमसाऽभिप्रवर्धिते।
अस्वपन्नपिभूतात्माप्रसुप्त इव चोच्यते॥
- (b) इन्द्रियार्थेष्वसम्प्राप्तिर्गौरवं जृम्भणं क्लमः।
निद्रार्तस्येव यस्येहा तस्यतन्द्रां विनिर्दिशेत्॥
- (c) चतुर्थीश्लेषमधरा सर्वसन्धिषुप्राणभृतां भवति॥

2. (a) भूमिः शुद्ध्यतिपञ्चभिः।
(b) सुखसंज्ञकमारोग्यम् विकारो दुःखमेव च।
(c) शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम्।

II. टिप्पणीं रचयताम्। (10 × 5 = 50)

1. अचां भेदाः के?
2. विभक्तिवचनसहित 'अस्मद्' शब्दं दीयताम्।
3. सिंहकारकमूर्खब्राह्मण कथा संगृह्य लिखत।
4. सन्धिं विघट्टयत।

- (a) गवेन्द्रः (b) शकन्धुः
(c) पञ्चैते (d) तल्लयः
(e) शयनम्

5. मणिभद्रस्य स्वप्ने कीदृशं दृश्यं अभवत्?

6. विग्रहवाक्यानि दीयताम् :

- (a) उत्तर कायः (b) अनुदारः
(c) प्रत्यहम् (d) सुख दुःखम्
(e) ईश्वराधीनम्

7. अनुवादयत।
- (a) गोविन्दः रामेण सह आगच्छति। (b) कमलैः तटाकः शोभते।
(c) न कदापि साधून् पीडयेत्। (d) दशाननः सीताम् अपहरत्।
(e) याचकाः धनिकेभ्यः धनम् याचन्ते।
8. वाच्य परिवर्तनं कुरुत।
- (a) सूर्यः प्रकाशते। (b) सुतः पितरं वन्दते।
(c) पुष्पेण विकस्यते। (d) छात्रैः देवालयः गम्यते।
(e) गोपालः गां रक्षति।
9. आधारस्त्रिधा।
10. संस्कृते अनुवादयत

As that of tvak kala are also seven in number. These seven types of kala form differentiating border between their respective dhatu and ashaya.

III. लघूत्तरं लिखत। (10 × 2 = 20)

1. संयोगः, अदर्शनं लोपः।
2. संशोदयत।
- (a) सुरेशःनगरं गच्छामि। (b) यूयं सम्यक् पठेयम्।
3. खर् प्रत्यहार वर्णाः के?
4. प्रत्ययान् योजयतः
- (a) कृ . तुमुन् (b) बाल . टाप्
5. संस्कृत वाक्यानि लिखत।
- (a) उद्यानम् (b) स्वाहा
6. सन्धिं दीयताम् :
- (a) समस्तैः + च (b) इन्द्रिय + अर्थेषु
7. प्रत्ययान् योजयत।
- (a) भ्रम् + क्त्वा (b) उप + विश् + ल्यप्
8. हलन्त्यम् विवृणुत।
9. साधकतमम् करणम्।
10. मुखनासिक वचनो अनुनासिकः।

[LO 1353]

Sub. Code : 1353

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION –
MAY – 2019

Paper III — SANSKRIT

संस्कृतम्

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

I. विस्तारं लिखत : (2 × 15 = 30)

1. तुल्यास्य प्रयत्नमं सवर्णम्। प्रयत्नभेदान् लिखत।
2. अधो दत्त श्लोकानां पद विभागः, अन्वयार्थ, भावार्थ, व्याकरण विशेषाः स्पष्टी कुरुत।
  - (a) अग्निः सोमः वायुः सत्वं रजस्तमश्च पञ्च इन्द्रियाणि भूतात्मा इति प्राणः॥
  - (b) तृतीया मेदोधरा, मेदो हि सर्व भूतानामुदरस्थमणवस्थिषु च महत्सु च मज्जा भवति॥
  - (c) अशितं खादितं पीतं लीढं कोष्ठगतं नृणाम्।
तज्जीर्यति यथा कालम् शोषितं पित्ततेजसा॥

II. टिप्पणी दीयताम्। (10 × 5 = 50)

1. सद्यः प्राण कराणि षट्।
2. क्षपणक कथायाः सारः लिखत।
3. वाच्यस्तिस्त्र एव युगे युगे।
4. तद (पुं) नदी शब्द रूपं लिखत।
5. नव गोप्यानि यत्नतः। कानि?
6. श्लोकान्वयं कुरुतः।
मूर्च्छा पित्त तमः प्राया रजः पित्तानिलाद् भ्रमः।
तमोवात कफात्तन्द्रा निद्रा श्लेष्म तमो भवा॥
7. सन्धिम् विघट्टयत
  - (a) रामष्पष्टः
  - (b) वागीशः
  - (c) हरिं वन्दे
  - (d) मनीषा
  - (e) सन्धम्भुः

8. समासं कुरुत
 (a) मक्षिकाणामभावः (b) पञ्चानां गवानां समाहरः
 (c) दीर्घा रज्जुः (d) देवस्य पूजकः
 (e) स्तोकात् मुक्तः

9. संस्कृते अनुवादयत

Wisdom is boon, not learning, wisdom is better than learning. Those who are devoid of wisdom perish like the makers of Lion.

10. अनुवादयत

- (a) नृपाः प्रयत्नेन प्रजाः रक्षन्ति। (b) रोगात् भीतिः संभवति।
 (c) चोरः धनं चोरयति। (d) हस्तस्य भूषणं दानम्।
 (e) शुकाः उन्नतानि फलानि खादन्ति।

III. लघू उत्तरं रचयत।

(10 × 2 = 20)

1. कर्मणा यमभिप्रैति स संप्रदानं।
2. वस् - लट् लकारे
3. वाच्य परिवर्तनं कुरुत।
 (a) त्वम् माम् नमसि। (b) अहं भोजनमं करोमि।
4. झश् प्रत्याहार वर्णाः के?
5. वाक्य संशोधनम् कुरु;
 (a) गृहस्य बहिः वृक्षाः सन्ति। (b) सः आसन्दाय उपविशति।
6. प्रत्ययान् योजयित्वा लिखत।
 (a) सं + पूज् + ल्यप्
 (b) गम - गच्छ् - (क्तवतु) (पुं)
7. आदिरन्त्येन सहेता।
8. संस्कृते वाक्यम् लिखत।
 (a) उभयतः (b) भ्रमति
9. (a) मरुत् शब्दस्य पञ्चमी विभक्तिः।
 (b) भ्रातृ शब्दस्य द्वितीया विभक्तिः।
10. विग्रह वाक्यानि दीयताम्।
 (a) वनेचरः
 (b) उपकृष्णम्

[LP 1353]

Sub. Code : 1353

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION
OCTOBER 2019

Paper III — SANSKRIT

संस्कृतम्

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

I. सविस्तरत

(2 × 15 = 30)

1. (a) स्नाने दशैते गुणाः के? (b) दानानि कति विधम्?
(c) व्यायाम लक्षणम्।
2. अधोदत्त श्लोकानां पद विभागः अन्वयः, भावार्थः व्याकरण कार्याणि स्पष्टी कुरुतः
(a) सप्त प्रकृतयो भवन्ति दोषैः पृथक् द्विशः समस्तैश्च।
(b) ज्ञान विज्ञानमृषि सत्त्वं नरं विदुः॥
(c) शुक्र शोणित संयोगे यो भवेत् दोष उत्कटः।
प्रकृतिर्जायते तेन तस्य में लक्षणं श्रुणु॥

II. टिप्पणीरच्यताम्:

(10 × 5 = 50)

1. “वाच्” तथा “मातृ” शब्दरूपं लिखत।
2. सन्धि कार्यं क्रियत।
(a) ब्रह्म + ऋषिः (b) अहो + ईशाः
(c) वने + अत्र (d) मधु + अरिः
(e) प्र + एष्यः
3. अनुवादयत।
यथा बिसमृणालानि विवर्धन्ते समन्ततः।
भूमौ पङ्गोदकस्थानानि तथा मांसे सिरादयः॥

4. विग्रह वाक्यानि रचयत।
- (a) अर्थ गौरवम् (b) नीलोत्पलम्
(c) गोहितं (d) पाणिपादम्
(e) प्रतिदिनम्
5. संस्कृते अनुवादयत
- (a) Gokul is better than Raghav.
(b) Ganga flows from Himalayas.
(c) We are playing in the ground.
(d) Horses draw the chariot fast.
(e) Sages are pleased with fruits.
6. मूर्खपण्डितव कथां संगृह्य लिखत।
7. कर्तुरीप्सिततमं व कर्म।
8. अणुदित्सवर्णस्याचप्रत्ययं:
9. संशोधयत:
- (a) नन्द गोः तृणं यच्छति। (b) वृक्षा वृक्षम् वानराः प्लवन्ते।
(c) मानवकेन पन्थानं पृच्छति। (d) इन्द्रस्य वषट्
(e) मम पिता आगच्छानि।
10. श्लोकार्थं दीयताम्।
अयं निज परो वेति गणना लघु चेतसाम्। उदारचरितानान्तु वसुधैव कुटुम्बकम्॥

III. लघूत्तरम् रचयत।

(10 × 2 = 20)

1. पद विभागः कुरुत
स्नेहाभ्यक्ते यथाहयक्षे चक्रं साधु प्रवर्तते। सन्धयः साधु वर्तन्ते संशिलष्टाः श्लेष्मणाः तथा॥
2. हल् प्रत्याहार वर्णाः के?
3. त्यज् - लोट लकारे
4. विश् - लङ् लकारे

5. वाच्य परिवर्तनम् कुरु;
(a) ते नगरात् आगच्छन्ति। (b) सीतया रामः नम्यते।
6. स्वराः केः?
7. भवत् स्त्रीलिङ्ग प्रथमा विभक्ति, अप् शब्दम् दीयताम्
8. प्रत्ययान् योजय;
(प्रणम्य)
(a) पृष्ठ + क्तवतु (स्त्री) (b) प्र + नम् + लयम्
9. सन्धिः कुरुतः
(a) स्थूल + अस्थिषु (b) पौ + अकः
10. ध्रुवमपाये अपादानम्।
-